

Judikatūras krājums

Lieta C-363/14

**Eiropas Parlaments
pret
Eiropas Savienības Padomi**

Prasība atcelt tiesību aktu — Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Eiropols — To trešo valstu un organizāciju saraksts, ar kurām Eiropols slēdz nolīgumus — Juridiskā pamata noteikšana — Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā piemērojamais tiesiskais regulējums — Pārejas noteikumi — Atvasināts juridiskais pamats — Leģislatīvo aktu un īstenošanas pasākumu nošķiršana — Apspriešanās ar Parlamentu — Dalībvalsts vai Komisijas ierosinājums

Kopsavilkums – Tiesas (ceturtā palāta) 2015. gada 10. septembra spriedums

1. *Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Eiropas Policijas birojs (Eiropols) — Attiecību izveidošana ar trešajām valstīm — Lēmums 2014/269, ar ko groza trešo valstu un organizāciju sarakstu, ar kurām Eiropols slēdz nolīgumus — Juridiskais pamats — LES 34. panta atcelšana — Ietekmes uz Lēmuma 2014/269 tiesiskumu neesamība*

(LES 34. pants; Padomes Lēmuma 2009/371 26. panta 1. punkta a) apakšpunkts, Lēmuma 2009/934 5. un 6. pants, Lēmumi 2009/935 un 2014/269)

2. *Iestāžu akti — Juridiskā pamata izvēle — Izvēle, kurai jābūt balstītai uz objektīviem elementiem, kurus var pārbaudīt tiesā*

(LESD 5. pants)

3. *Iestāžu akti — Sagatavošanas procedūra — Līgumu tiesību normas — Imperatīvs raksturs — Iestādes iespēja noteikt atvasinātus juridiskos pamatus — Neesamība*

(LES 13. panta 2. punkts)

4. *Iestāžu akti — Pamata tiesiskais regulējums un īstenošanas pasākumi — Īstenošanas pasākumi, ar kuriem nevar nedz grozīt, nedz papildināt pamata tiesiskā regulējuma būtiskos elementus — Būtisko elementu kvalifikācija — Konkrētai jomai raksturīgo īpašību un īpatnību ņemšana vērā — Trešo valstu un organizāciju saraksta, ar kurām Eiropas Policijas birojs (Eiropols) slēdz nolīgumus, grozīšana ar īstenošanas aktu — Pielaujamība — Grozījums, kas nav pamata tiesiskā regulējuma būtisks elements*

(LESD 290. pants; Padomes Lēmuma 2009/371 23. pants un Lēmuma 2009/934 5. panta 4. punkts)

5. *Prasība atcelt tiesību aktu — Apstrīdētais tiesību akts — Akta likumības vērtējums, pamatojoties uz tā pieņemšanas brīdī pieejamo informāciju*

(LESD 263. pants)

6. *Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Juridiskais pamats — LES 34. pants — Padomes lēmumu īstenošanas pasākumi — Pieņemšana, kas nav atkarīga no dalībvalsts vai Komisijas iepriekšēja ierosinājuma*

(LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts; Padomes Lēmuma 2009/371 23. pants, Lēmuma 2009/934 5. panta 4. punkts un 6. pants, Lēmuma 2009/935 1. pants un Lēmums 2014/269)

7. *Savienības Līgumi — Pārejas noteikumi — Tādu tiesību aktu seku paturēšana spēkā, kas pieņemti, pamatojoties uz ES līgumu — Nesaderība ar procesuālajām tiesību normām, kas piemērojamas pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā — Ietekmes neesamība*

(LESD 290. pants; 36. protokola, kas pievienots Līgumam par ES un ESD, 9. pants; Padomes Lēmuma 2009/371 26. panta 1. punkta a) apakšpunkts)

8. *Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Eiropas Policijas birojs (Eiropols) — Attiecību izveidošana ar trešajām valstīm — Trešo valstu un organizāciju saraksta, ar kurām Eiropols slēdz nolīgumus, grozīšana — Pienākums apspriesties ar Parlamentu — Piemērojamība*

(LES 39. panta 1. punkts; LESD 291. pants; 36. protokola, kas pievienots Līgumam par ES un ESD, 9. pants; Padomes Lēmuma 2009/371 26. panta 1. punkta a) apakšpunkts un Lēmums 2009/935)

9. *Iestāžu akti — Sagatavošanas procedūra — Apspriešanās ar Parlamentu — Fakultatīvās apspriešanās ar Parlamentu procedūras kļūdaina izmantošana — Likumība — Nosacījumi*

1. Ņemot vērā Lēmuma 2014/269, ar ko groza Lēmumā 2009/935 ietverto to trešo valstu un organizāciju sarakstu, ar kurām Eiropas Policijas birojs (Eiropols) slēdz nolīgumus, tekstu, kurā principā ir jāmin juridiskais pamats, uz kuru tas ticis balstīts, lai izpildītu pamatojuma norādīšanas pienākumu, nevar uzskatīt, ka šis lēmums ir balstīts uz LES 34. pantu. Šajā lēmumā nav atsaucies uz LES 34. pantu un tā preambulas norādēs ir skaidra atsauce uz Lēmuma 2009/371, ar ko izveido Eiropolu, 26. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kā arī uz Lēmuma 2009/934, ar ko pieņem īstenošanas noteikumus, kuri reglamentē Eiropola attiecības ar partneriem, tostarp personas datu un klasificētas informācijas apmaiņu, 5. un 6. pantu.

Šajā ziņā apstāklim, ka LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts būtu vienīgais iespējamais juridiskais pamats tāda pasākuma kā Lēmums 2014/269 pieņemšanai, ja tiek uzskatīts, ka tas ir ticis pierādīts, nav nozīmes, jo skaidri izteiktā Padomes izvēle šajā lēmumā minēt nevis šo tiesību normu, bet gan Lēmuma 2009/371 26. panta 1. punkta a) apakšpunktu un Lēmuma 2009/934 5. un 6. pantu skaidri liecina par to, ka Lēmums 2014/269 ir balstīts uz šīm pēdējām minētajām tiesību normām pašām par sevi. Šādos apstākļos LES 34. panta atcelšanas ar Lisabonas līgumu dēļ Lēmumam 2014/269 netiek atņemts juridiskais pamats.

(sal. ar 23., 24., 26. un 28. punktu)

2. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 41. punktu)

3. Ciktāl noteikumi par to, kādā veidā Savienības iestādes pieņem lēmumus, ir paredzēti Līgumos un nav ne dalībvalstu, ne arī pašu iestāžu rīcībā, tiktāl tikai Līgumos un tikai īpašos gadījumos iestādei var tikt piešķirtas tiesības grozīt Līgumos noteikto lēmumu pieņemšanas procedūru. Tāpēc tās iespējas

iestādei noteikt atvasinātus juridiskos pamatus, kas ļautu pieņemt leģislatīvus aktus vai izpildes pasākumus, lai detalizētāk noteiktu vai vienkāršotu akta pieņemšanas noteikumus, atzīšana nozīmētu tādu likumdošanas pilnvaru piešķiršanu šai iestādei, kas pārsniedz Līgumā paredzētās.

(sal. ar 43. punktu)

4. Būtisko noteikumu pieņemšana tādā jautājumā kā policijas sadarbība ir Savienības likumdevēja kompetencē un šie noteikumi ir jāpieņem pamata tiesiskajā regulējumā. No tā izriet, ka normas, ar kurām ir noteikti pamata tiesiskā regulējuma būtiskie elementi, kuru pieņemšanai ir jāizdara politiska izvēle, kas ietilpst paša Savienības likumdevēja pienākumos, nevar būt nedz par deleģējuma priekšmetu, nedz tikt iekļautas īstenošanas aktos. Šajā ziņā to noteiktas jomas elementu identificēšanai, kuri ir kvalificējami kā būtiski, ir jābalstās uz objektīviem elementiem, pār kuriem var īstenot tiesas kontroli, un ir jāņem vērā attiecīgās jomas īpašības un īpatnības.

Runājot par trešo valstu un organizāciju sarakstu, ar kurām Eiropas Policijas birojs (Eiropols) slēdz nolīgumus, kā, piemēram, ar saraksts, kas pievienots Lēmumam 2009/935, ar ko šādu sarakstu izveido, šī saraksta grozīšana nav Lēmumā 2009/371, ar ko izveido Eiropolu, reglamentēto jautājumu būtisks elements un Savienības likumdevējs tāpēc var paredzēt, ka šādu grozījumu var veikt, izmantojot īstenošanas aktu. Attiecību izveidošana starp Eiropolu un trešajām valstīm attiecībā uz Eiropola funkcijām ir uzskatāma par palīgdarbību, turklāt saskaņā ar Lēmuma 2009/371 23. panta 1. punktu sadarbību ar šīm valstīm var izveidot un uzturēt tikai, ciktāl tas ir nepieciešams Eiropola uzdevumu veikšanai. Papildus tam Savienības likumdevējs ir noteicis šādu attiecību izveides un uzturēšanas principu, definējis šo attiecību mērķi un precizējis robežas, kurās minētajām attiecībām ir jātiek īstenotām. Tādējādi, pat ja lēmums par saraksta grozījumiem ir saistīts ar zināmu izšķiršanos saistībā tehniskiem un politiskiem aspektiem, nevar uzskatīt, ka šāda lēmuma pieņemšanai ir jāizdara politiska izvēle, kas ietilpst paša Savienības likumdevēja pienākumos.

Protams, personas datu nosūtīšana, kuru var atļaut ar nolīgumiem, kas noslēgti uz Lēmuma 2009/371 23. panta pamata, var būt iekļaušanās attiecīgās personas pamattiesībās un noteikta šāda veida iekļaušanās var būt tik būtiska, ka kļūst nepieciešama Savienības likumdevēja iesaistīšanās. Tomēr pašu personas datu nosūtīšanas principu noteiktām trešajām valstīm un sistēmu, kādā šai nosūtīšanai ir jānotiek, ir noteicis pats likumdevējs, jo Lēmuma 2009/371 23. panta 6. punkta b) apakšpunktā un Lēmuma 2009/934, ar ko pieņem īstenošanas noteikumus, kuri reglamentē Eiropola attiecības ar partneriem, tostarp personas datu un klasificētas informācijas apmaiņu, 5. panta 4. punktā ir paredzēts it īpaši veikt novērtējumu, vai attiecīgā trešā valsts nodrošina pienācīgu datu aizsardzības līmeni. Jebkurā gadījumā trešās valsts iekļaušana sarakstā pati par sevi neļauj tai nosūtīt nekādus personas datus, šāda nosūtīšana ir iespējama tikai pēc tam, kad starp Eiropolu un šo valsti ir noslēgts nolīgums, kurā konkrēti ir atļauta šādu datu nosūtīšana.

(sal. ar 46., 47., 49.–51., 53.–55. un 57. punktu)

5. Skat. nolēmuma tekstu.

(sal. ar 59. punktu)

6. Runājot par tādu pasākumu pieņemšanas procedūru, kas nepieciešami, lai īstenotu lēmumus, kuri pieņemti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību noteikumiem par policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktā tiek nošķirti, pirmkārt, lēmumi, kurus Padome var pieņemt, lemjot vienprātīgi, un, otrkārt, pasākumi, kuri nepieciešami, lai Savienības līmenī šo lēmumus īstenotu, un kurus Padome pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu. Šajā kontekstā vārds “dalībvalsts vai Komisijas ierosinājums”, ņemot vērā to teikumu sintaksi, no kurām sastāv šī norma, ir jāsaprot tādējādi, ka tie attiecas tikai uz pamata pasākumiem, kurus Padome var noteikt, lemjot vienprātīgi. Tādējādi no šīs normas teksta izriet, ka tā ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai pieņemtu īstenošanas pasākumus, nav nepieciešams dalībvalsts vai Komisijas ierosinājums.

(sal. ar 60. un 62.–64. punktu)

7. 36. protokola par pārejas noteikumiem, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību, 9. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās atbilstoši pieņemtā tiesību aktā atrodama norma, kurā ir paredzēta šī akta īstenošanas pasākumu pieņemšanas kārtība, saglabā tās tiesiskās sekas, līdz tā tiek atcelta, anulēta vai grozīta, un ļauj pieņemt īstenošanas pasākumus, piemērojot tajā paredzēto procedūru.

Līdz ar to, runājot par argumentu, ka Lēmuma 2009/371, ar ko izveido Eiropolu, 26. panta 1. punkta a) apakšpunkts nav saderīgs ar procesuālajiem noteikumiem, kas ir piemērojami pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā, minētais 26. panta 1. punkta a) apakšpunkts nevar būt nesaderīgs ar LESD 290. pantu, jo šī LESD tiesību norma nav piemērojama.

(sal. ar 68., 70. un 71. punktu)

8. Regulāra apspriešanās ar Parlamentu gadījumos, kas paredzēti piemērojamajās Savienības tiesību normās, ir būtisks procedūras noteikums, kura neievērošanas gadījumā attiecīgais akts nav spēkā.

Runājot par trešo valstu un organizāciju sarakstu, ar kurām Eiropas Policijas birojs (Eiropols) slēdz nolīgumus, kā, piemēram, ar saraksts, kas pievienots Lēmumam 2009/935, ar ko šādu sarakstu izveido, no Lēmuma 2009/371, ar ko izveido Eiropolu, 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka Padomei pirms saraksta grozīšanas ir jāapspriežas ar Parlamentu. Šajā ziņā LES 39. panta 1. punkta atcelšana ar Lisabonas līgumu nedrīkst radīt šaubas par šo pienākumu apspriesties ar Parlamentu, jo tas ir skaidri paredzēts Lēmuma 2009/371 26. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Tāpat arī faktam, ka LESD 291. pantā nav paredzēts pienākums apspriesties ar Parlamentu, nav nozīmes, jo pienākums apspriesties ar Parlamentu ir uzskatāms par vienu no Lēmuma 2009/371 tiesiskajām sekām, kas ir palikušas spēkā pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās saskaņā ar Līgumam par Eiropas Savienību pievienotā 36. protokola par pārejas noteikumiem 9. pantu.

(sal. ar 82. un 84.–86. punktu)

9. Padomes pieļauta kļūda, interpretējot piemērojamo juridisko pamatu, par apspriešanās ar Parlamentu obligāto raksturu, pati par sevi nav būtiska procedūras noteikuma pārkāpums, ja netiek pierādīts, ka šāda kļūda praktiski būtu ierobežojusi Parlamentam piešķirto lomu attiecīgā akta pieņemšanas procedūrā vai ietekmējusi šā lēmuma saturu. Tā tas ir īpaši gadījumā, kad Parlaments ir varējis Padomei darīt zināmu savu nostāju pirms akta pieņemšanas. Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka Padomes pieļautā kļūda ir radījusi šķērsli efektīvai Parlamenta līdzdalībai attiecīgajā procedūrā vai aizskārusi nosacījumus, ar kādiem Parlaments īsteno savas funkcijas.

Turklāt, tā kā juridiskā pamata, kas neparedz apspriešanos ar Parlamentu, kļūdaina aizstāšana ar juridisko pamatu, kas šādu apspriešanos paredz, ir gluži formāls trūkums, apstāklis, ka Padome maldās attiecībā uz tiesisko regulējumu, kura ietvaros tā apspriežas ar Parlamentu, nevar ietekmēt tāda lēmuma saturu, kas tiek pieņemts attiecīgās procedūras noslēgumā.

(sal. ar 89.–91., 94. un 96. punktu)